

HINDA ESPERANTISTO

Orgaan der Esperantisten in Indië.

RED. & ADM.

LIEM TJONG HIE

KARANGTOERI 66

SEMARANG-JAVA.

Dumonata. Jarabono: Sv. Fr. 2, — — f 1,—

ESPERANTO - LESSEN.

Zoowel Cursus- als Privaat-. Onder leiding van een ervaren en gediplomeerd Esperantist.

Billijke condities. Vraagt inlichtingen.

CENTRAAL ESPERANTO - BUREAU & - INSTITUUT
 — „LIEM TJONG HIE” — SEMARANG. —

PELADJARAN DALAM BAHASA ESPERANTO.

Dibawah pimpinan goeroe Esperanto jang berdiploma Europa dan Amerika. Pembajaran pantes. Tanjaklah keterangan.

Ons Instituut bezit een uitgebreide Esperanto-bibliotheek, eenig hier te lande.

Onze Informatie-dienst verstrekt U gaarne op aanvraag alle gewenschte inlichtingen omtrent het Esperanto. Voor antwoord s. v. p. postzegel bijvoegen!

VERSCHENEN:

ESPERANTO EN ZIJN VERBREIDING

door LIEM TJONG HIE

met een voorwoord van J. H. A. SENS.

Prijs gecart. f 1.25

Bestelt heden voordat het uitverkocht is bij het
„Centraal Esperanto - Bureau & -Instituut”,
SEMARANG.

Leest de beoordeelingen:

Het *Internationaal Centraal Comité der Esperanto-Beweging* te Genève, Zwitserland, schreef in een circulaire:

Deze brochure in het Nederlandsch geschreven door onzen ijverigen en onvermoeiden propagandist in Java, is een zeer bruikbaar werk met inlichtingen omtrent de rol en den huidige toestand van Esperanto. Het is in het bijzonder aan te bevelen voor gebruik door en aanwerving van personen in het gebied buiten Europa van de Nederlandsche taal. Voor een hopelijk spoedige nieuwe uitgave is een aanvulling van het boek met een hoofdstuk over de Esperanto-organisatie zeer gewenscht.

De „*Vlaamsche Esperantist*”, Orgaan der Vlaamsche Esperanto-Beweging, Antwerpen, België, schreef:

De Heer J. H. A. Sens, de president van de vroegere Ned. Ind. Esperantisten Vereeniging — nu niet meer bestaande *) — schreef een prachtig voorwoord voor die zeer goede propaganda brochure, zeer goed niet alleen voor Ned. Indië maar ook voor Nederland en Vlaanderen.

L. Tj. H., de bedrijvige propagandist voor onze taal in Ned. Indië en redacteur van de „*Indische Esperantist*”, is een Chinees, die niet alleen het Esperanto uitstekend meester is, maar ook het Nederlandsch. In deze brochure, die met recht het motto draagt „*Facta non verba*” overtuigt hij voornamelijk door feiten den lezer omtrent het nut van Esperanto. Hij toont aan, hoe onze taal reeds wordt gebruikt in scholen, bij het Roode Kruis, in handel en industrie, bij de jaarmarkten, voor toerisme, bij de telegraphie, radio en posterijen, voor wetenschappelijke en technische doeleinden, door de literatoren, enz.

Wij twijfelen er niet aan, of de nederlandsch-sprekenden zullen dit zeer interessante en gedocumenteerde propagandaboek wenschen te lezen!

Onze gelukwenschen aan den auteur om zijn deugdelijk en afdoend werk!

*) Thans bestaat de „*Vereeniging van Esperantisten in Indië*”, adres dit blad

HINDA ESPERANTISTO

Orgaan der Esperantisten in Indië.

RED. & ADM.

LIEM TJONG HIE

KARANGTOERI 66 — SEMARANG-JAVA.

Dumonata. Jarabono: Sv. Fr. 2,— = f 1,—

ESPERANTO OP SCHOOL.

Het is toch niet zoo'n gek idee wat de Esperantisten hebben, nl. invoering van Esperanto op de scholen. Dat wij aan den juiste kant zijn en nabij het einddoel, toont ons het onlangs genomen besluit van den Nederlandschen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen den Heer Terpstra, waarin Esperanto toegelaten wordt als facultatief vak aan de Nederlandsche handelsscholen en handscursussen. Het moge nog niet een verplicht studieobject zijn, de regeeringsmaatregel is in elk geval een stap vooruit in de goede richting. De laatste trede, d. i. de invoering van Esperanto bij het Lager Onderwijs, zullen wij hopelijk binnen afzienbaren tijd nog kunnen beleven. Natuurlijk is te verwachten, dat in navolging van Nederland Indonesië met eendere beslissing voor den dag zou komen. Andere landen, w. o. ook China en Japan, hebben reeds met succes Esperanto laten onderwijzen in vele scholen. *)

Het betreffende ministrieel besluit laten wij hieronder als een belangrijk en interessant document in zijn geheel volgen:

AFSCHRIFT.

Ministerie van Onderwijs,
 Kunsten en Wetenschappen.

2 Mei 1931. No. 4124¹, Afd. V. H. M. O.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, heeft goedgevonden:

te bepalen, dat, met ingang van 1 September 1931, voor de subsidieering van Rijkswege, ten behoeve van het onderwijs in facultatieve vakken aan handelsscholen en handscursussen, de volgende regeling zal gelden:

*) Volgens de onlangs gehouden statistiek, die geen aanspraak maakt op volledigheid, wordt Esperanto onderwezen op 718 scholen in 38 landen. De statistiek noteert ook het aantal van 4568 onderwijzers in 51 landen, die beschikbaar zijn voor het onderwijs in deze taal op de scholen.

1. Als facultatieve vakken, dat zijn vakken, waarvan het volgen voor de leerlingen niet verplicht is, kunnen in het schoolprogramma worden opgenomen: stenografie, machineschrijven, Spaansch, Maleisch, Russisch, Zweedsch en *Esperanto*.

2. Subsidie wordt verleend, indien per klasse aan het onderwijs ten minste deelnemen: voor stenografie 8 leerlingen en voor ieder der overige onder 1 genoemde vakken 5 leerlingen. Voor de vaststelling van deze getallen geldt de toestand bij den aanvang van het cursusjaar.

3. In bijzondere gevallen kan de Minister afwijking van de onder 1 en 2 gestelde regelen toelaten.

4. Het subsidie wordt telkens voor een cursusjaar verleend, op den voet van de „Voorwaarden voor subsidieering van handelsscholen” van 24 Februari 1925 (Nederlandsche Staatscourant No. 39).

's-Gravenhage, 2 Mei 1931.

Overeenkomstig de geparafeerde minuut,
De Secretaris-Generaal van
Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
(w. g.) C. FEITH.

Prof. TEOFILO CART †

Kun profunde grandega bedaŭro kaj doloro en la koro ni sciighis pri la neatendita morto de nia maljuna Esperanto-pioniro de la unua periodo Prof. Teofilo Cart. La 21an de Majo en la aĝo de 76 jaroj la eminenta kara samideano subite forlasis la mondon teran. Estas kruela frapo kaj gravega perdo kiun la tutmonda esperantistaro devas suferi. Ankaŭ ni, orientanoj, fidelaj disĉiploj de Zamenhof en la malproksimo, tre profunde sentas tiun neripareblan perdon. Kiel aktiva kaj longjara prezidanto de la Esperantista Akademio, sed precipe kiel bona, sagha esperantisto, li estas chie multe respektata kaj altshatata. Al li ni dankas, ke Esperanto bone kaj laŭnature evoluas, ke ghi ne fushighas pro entruditaj shanghoj. „Fidela al la Fundamento!” li chiam diradis. Kaj kiel vera celkonscia gardanto de nia kara lingvo, li meritas nian plenan dankon.

For li estas! Ho, kiu plenigos la lokon lasitan?
Kiu plenumos en mondo faron farotan de li?
For li estas. Sed tamen che ni li vivas ankoraŭ,
Kiu en akra doloro staras che nova la tombo.

ESPERANTO & PERS.

Warta Fiag sedari boelan Januari 1931 moeat peladjaran Esperanto dari Toean Wirjosaksono, Klaten. Siapakah antara pematja soeka kirimkan pada kita No. 9 dari „*Warta Fiag*” (Jan. '31)? Trima kasih. (Toean W-o temtoe bisa, boekan? Hareplah begitoe baik hati!)

Soeara Katholiek 20 Feb. moeat Gado-Gado: *Kita Katholiek en dengan Esperanto* oleh L. Kapthie. — „Ik zie in Esperanto een waardevol middel tot bewaring der eenheid onder de Katholiek der geheele wereld!” (Z. H. Pius X).

Djoega dari tanggal 28/2, 20/3 dan 30/3 moeat toelisan tentang Esperanto. (Toean Kapthie temtoe soeka kirim kepada kita nommer-nommer jang moeat karangan tentang ini bahasa boeat selandjoetnja, boekan? Apa djoega bisa omong Esperanto?)

Pandji Poestaka toelis tanggal 24/3: Dalam abad jang soedah orang mentjoba memboeat satoe bahasa baharoe jang moedah akan dipeladjari. Salah satoe dari oesaha memboeat bahasa itoe melahirkan bahasa Volapük. Tetapi bahasa itoe ta' dapat berkembang. Oesaha jang lain poela menghasilkan bahasa Esperanto. Meskipoen bahasa jang achir ini lebih disoekai orang dari bahasa jang pertama, tetapi sampai sekarang ternjata, bahwa bahasa jang diboeat dengan sengadja itoe ta' kan moengkin akan besar pengaroehnja.

Hm, apa ija? Och, kasian.

Orgaan *Shiong Tih Hui* Maart moeat toelisan dalem bahasa Inggris dari kita poenja Redacteur jang mendjadi Eerelid dan Voorzitter dari Onderwijsafdeeling dari itoe perkoempoelan tjang Semarang: *The possibility and the need of an international language*.

Hareplah selaloe soeka kirim kepada kita nommer dari koran jang ada moeat toelisan tentang Esperanto. Perloekalah sebab sanget penting bagai kita poenja pekerdjaän. Trima kasih sebelonnja!

RICEVITAJ VERKOJ:

Pri Astro-Fiziko, mallonga klarigo por ordinaruloj. Verkkompilis: L. Korinna. Eldono de la aŭtoro, Halifax, Anglujo. Prezo: ¼ Sm. (329).

BES-Adresaro de Esperantistoj el chiuŭ landoj. 9-a eldono 1931. (334)

Jen praktika kaj malkara helpilo, kiu plifaciligus la interkonatighon de samcelanoj. La plache presita kaj aranghita 9-a eldono enhavas pli ol milon da adresoj el multaj landoj, interesajn portretojn de alighintoj kaj aliajn informojn. Representanto por Ned.

Hindujo estas nia redaktoro, de kiu oni povas ricevi la adresaron kontraŭ pago de 1 Sv. fr. (f 0,50). Ankaŭ alghilojn kaj anoncojn oni povas sendi al li.

Homo, Dio, Profeto, de Lidja Zamenhof. Bahaa Esperanto-Eldonejo, Weinheim a. d. B. (Germanujo) 1931. Prezo 1 resp. kup. (336)

Kompleta Esperanta Rimvortaro. Dua eld. reviziita kaj kompletigita de Maur. Jaumotte. Eld: Belga Esp.-Instituto, K. S., Antverpeno, 1930. Prezo 2 Belg. (337)

LEA-Kantaro. Kolekto de proletaj, batalaj, liberpensulaj kaj popolaj kantoj. Tria reviziita eldono. Eld: Laborista Esperanto-Asocio por la germanlingvaj regionoj, Berlino, 1931. Prezo 0.40 Mg. (346)

Inleiding tot Esperanto door M. Rollet de l'Isle, vertaald door Maur. Jaumotte. Belga Esp.-Inst., Antverpeno, 1931. Prezo 1 Belg. (349)

Motto: *Elkeen moet twee talen kennen: zijn moedertaal en Esperanto.*

Che la konata Eldon-kooperativo „EKRELO”, Leipzig N 24, aperis jenaj malgrandaj broshuroj (1931):

Kapitalisma Sklaveco kaj Socialisma Labor-organizo de Karl Radek. El rusa trad. Grupo de Moskvaj Esp-istoj entuziasmuloj de libera laboro. Prezo 0.20 Mg. (335)

Antaŭen, al la batalo kaj venko! Manifesto de la IV-a IPF-Kongreso. El germana trad. N. Incertov. Prezo 0.10 Mg. (339)

Bolsheva Komuno de OGPU. El rusa trad. V. Polakov. Prezo 0.15 Mg. (340)

Kiel firmighis kolhozo „La Vojo de Lenin”. El rusa trad. P. Gavrilov, lingve kontrolis V. Polakov. Prezo 0.15 Mg. (341)

La Morto de Janulans. Rakontoj de Petro Panch, el ukraina trad. S. Sinickij. Prezo 0.15 Mg. (347)

Moralo religia kaj Moralo proleta de M. Shejnman. El rusa trad. P. Gavrilov, lingve kontrolis V. Lebedev. Prezo 0.20 Mg. (348)

REDAKCIAJ & ADMINISTRACIAJ SCIIGOJ.

Ni ricevis abonkotizon de S-ro K. Kihara, Javo, Koran dankon! Ni urghes petas al chiuj amikoj de nia entrepreno kiel eble plej multe sendi al ni ilian subtenon, por ke ni povu prezenti pli indan kaj ampleksan organon. Estas speciale por via intereso kaj ghenerale por nia peniga kaj peza (ankaŭ sendanka) laboro en tiu chi ideala nerekonita kampo.

— SENSACIA NOVAĴHO EL ORIENTO. —

JHUS APERIS! :- JHUS APERIS! :- JHUS APERIS!

— Historio de SAIDJAH kaj aliaj verketoj — de Multatuli,

Fama holanda aŭtoro, traduktita de konata orienta samideano. Unika ghi estas en ghia speco: holanda verko de okcidenta aŭtoro, kiu bone scias la javan estintecon, esperantigita de sudamarhhino, kaj prezentita al la tutmonda gesamideanaro.

La enhavon? Ni ne diru sed vi mem ghin ekkonu, kaj vi ne bedaŭros! La prezo estas broshurita Sv. Fr. 1.25 - bindita Sv. Fr. 1.75 (resp. 4 & 5 respondkuponoj).

JAVAJ LEGENDOJ KAJ FABLOJ

La plej unua esp.a libro 'el tuta Hindujo. „Ghi montras per siaj mirindaj legendojn la belan mondon de la oriento” (Ing. A.P.) Prezo; Sv. Fr. 1,- (3 respondkuponoj).

Se vi interesighas pri ekstremorientaj landoj, pri la malproksima tropika java insulo, tiam nepre havigu al vi ambaŭ suprenomitajn librojn. Ekspozikantoj ricevos des pli multe da sukceso kaj intereso aldonante tiujn librojn al lia kolekto. Propagandistoj! Vi certe nedubeble havos en ambaŭ verkoj el ekzotika lando la plej bonan pruvon pri la disvastigo de nia kara lingvo. Kursgvidantoj kaj klubestraranoj legu la ravajn rakontojn el tiuj du libroj che gaja kunveno antaŭ viaj gekursanoj, resp. gesocietanoj. Ili ghuos povi aŭdi ion alian, ion novan el Javo.

Tutmondaj gesamideanoj atentu: ne prokrastu! sed jam nun mendu suprenomitajn librojn. Cetere vi kuraghigas la eldonanton aperigi aliajn bonajn, orientajn verkojn.

Sendu monon per internacia poshtmandato, naciaj bankbiloj au respondkuponoj al la:

ADMINISTRACIO de „HINDA ESPERANTISTO”
Kranggan 23, SEMARANG (JAVA).

!!! NE PROKRASTU, SED MENDU JAM NUN !!!

ANONCETOJ.

Chehoslovakujo, *Cerveny Kostelec 512, Frant. Balichek*, instruisto, dez. koresp. per il. pk. kaj intersh. poshtm. kun aziaj shtatoj. Chiam respondos!

Svedo dez. koresp. kun gesam-anoj en Oriento per let. aŭ bildk. Ankaŭ intersh. poshtm. Certe respondos. *Tore Hallerström*, Fabriken, *Högsjö*, (Svedujo),

Siapa soeka berikan peladjaran dalam bahasa Melajoe dengan soerat pada seorang Eropah? Sebaliknja bisa dapat peladjaran dalam bahasa Tjehisch, Djerman atau Italie, djoega Inggris & Perantjis. Toelis pada: *Vindysh Sartovsky* p/a Hern Kätzler, *Schmachtenhagen bei Oranienburg*, Deutschland.

Tutmonda kolektanto. La sola gazeto por kolektantoj. Re-daktas *D-ro Jozefo Takács*. Administracio en *Jablonné n. Orł.*, C. S. R. — Aperas dumonate. Abono 0.40 dolaro aŭ egalvaloro. Specimnumero kontraŭ respondkuponon.

ABONU KAJ ABONIGŬ „HINDA ESPERANTISTO”!

PROVNUMERO 1 RESPONDKUPONO.

MALGRANDA ANONCETO PRI KORESPONDADO AU
INTERSHANGHADO 2 RESP. KUP.

Wilt gij relaties met het Buitenland aanknoopen? Adverteert in ons blad. Het wordt verspreid in een twintigtal landen. Vraagt onze goedkoope tarieven.

Steunt de Esperanto-Beweging door een abonnement te nemen op het Orgaan der Indische Esperantisten. Het kost U niet veel. Zendt ons daarom onderstaand coupon ingevuld nog heden toe!

Ondergeteekende.....

adres.....

wenscht zich te abonneeren op „**Hinda Esperantisto**” ad f 1,— per jaar. Het abonnementsgeld gaat U heden per postwissel toe.

Onderteekening :

Hendakkah toean mengetahoei resia dan terdirinja bahasa Esperanto ? Ambillah :

KOENTJI ESPERANTO

dan dengan itoe boekalah pintoe boeat mengenalli ini bahasa doenia. Kitab ini berisi segenap grammatica dari itoe bahasa, lagi kamoos Esperanto - Melajoe, djoega daftar perkataan paling perloe oentoek perdagangan dan keterangan tentang itoe bahasa dan pergerakannya.

Boekoe itoe diterbitkan dengan perlindoengannya Comité Internasional Central dari Pergerakan Esperanto di Genève, negeri Zwitserland, dan akan dikirim kepada sesoeatoe orang jang ingin, djikalau dahoeloe soedah mengirim oeang hanja 25 cent pada :

**Centraal Esperanto-Bureau & -Instituut
SEMARANG.**

ESPERANTO TIDAK DENGAN GOEROE

oleh P. W. VAN DEN BROEK.

Djikalau toean hendak beladjar Esperanto zonder goeroe, zonder boeang oeang banjak, zonder hilangkan tempo terialoe lama, belilah ini boekoe. Harga f 1,—

**Centraal Esperanto-Bureau & -Instituut
SEMARANG.**

JHUS APERIS :

MALAJA ESPERANTO SHLOSILO (Koentji Esperanto).

La konata Chefech-libreto kun vortarò kaj komerca terminaro Esp. - Malaja verkita laù normo kaj sub aùspicioj de la Intern. Centr. Kom. de la Esp. - movado. Bonega propagandilo, nepra sukcesverketo el Oriento. Chiuj uzu ghin. Mendu po 1 resp. kup. che la eldonanto S-ro LIEM TJONG HIE, Semarang, Javo.

LEERT ESPERANTO EN VOLGT ONZEN CURSUS!

**ZENDT ONS ADRESSEN VAN ESPERANTISTEN OF
BEOEFENAARS VAN HET ESPERANTO!**